

RELIGIÓ CATÒLICA (Batxillerat)¹

L'educació, entesa com a un procés que pretén el ple desenvolupament de la personalitat de l'alumne, afavoreix la maduració del conjunt de les seves dimensions, ajudant-lo a formar la seva identitat a l'hora que l'introdueix de manera activa en la societat.

La dimensió religiosa, amb el seu sentit globalitzador, és una de les que més contribueix a l'assoliment d'una autèntica maduració de la persona. El caràcter integral de l'educació reclama una concepció de la realitat, una cosmovisió, en la que es descobreix el veritable sentit d'allò que un és i d'allò que un fa.

L'etapa de Batxillerat suposa, des del punt de vista psicoevolutiu, la recerca de l'autonomia, la qual cosa comporta un permanent contrast entre el present i la tradició per afrontar el futur. L'alumne comença a rellegir la seva història a la llum de la seva pròpia experiència, qüestionant el dipòsit transmès de sabers, creences i experiències rebudes.

L'ensenyament de la religió catòlica ajuda a il·luminar la història personal i social, a respectar i interpretar el conjunt de valors i significats presents en la realitat, oferint claus d'interpretació que donen sentit a allò que fem.

L'article 24 del Reial Decret 1105/2014, estableix que el Batxillerat té la finalitat de proporcionar a l'alumnat formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements i habilitats que li permeti desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i competència. A aquests èxits pot contribuir de manera satisfactòria l'ensenyament de la religió, facilitant el desenvolupament del judici crític, ensenyant a observar i analitzar la realitat amb respecte, en clau de llibertat, responsabilitat, veritat i obertura a la qüestió del sentit.

El present currículum pren en consideració l'aprenentatge per competències, cerca, des de l'antropologia cristiana, la consecució i domini d'aquestes. Donat que la competència suposa una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions i altres components socials, s'esforça per

¹ Traducció del BOE núm. 47 de dimarts 24 de febrer de 2015.

reflectir l'aportació específica que aquest ensenyament ofereix al procés humanitzador que comporta l'educació.

La importància que l'assignatura de religió atorga a la inculturació de la fe, en els diferents contextos, és un fet positiu que la converteix en un magnífic instrument per a la comunicació i el diàleg en un món cada vegada més plural. Alhora, assumeix com a punt de partida els objectius que es fixen en l'etapa per al desenvolupament de les diverses capacitats.

Convé destacar en l'haver d'aquesta assignatura l'ajuda a la promoció dels drets humans i a l'exercici de la veritable ciutadania, fomentant la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa. Es preocupa també d'aconseguir en els alumnes una maduresa personal i social que els permeti actuar de forma responsable i autònoma, des d'un esperit crític i constructiu.

No menys important és l'ajuda que presta a l'alumne per a conèixer i valorar críticament, des d'una cosmovisió cristiana, les realitats del món contemporani i els seus antecedents històrics, destacant la tasca de l'Església en tot l'enriquiment cultural.

Aquesta assignatura promou també el desenvolupament de la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, mostrant la bellesa, la veritat i el bé com a fonts de l'enriquiment personal i cultural.

Per assolir aquests objectius, mitjançant els processos d'ensenyament-aprenentatge, el currículum de religió a Batxillerat proposa la divisió dels seus continguts en quatre blocs temàtics: antropologia cristiana, doctrina social de l'Església, relació raó, fe i ciència i, per últim, l'Església com a generadora de cultura al llarg de la història. D'aquesta manera, es pretén que l'alumne disposi dels suficients coneixements, procediments i actituds que li permetin donar resposta, des de la cosmovisió cristiana, als reptes que li presenta el món contemporani.

Els continguts procedimentals de la matèria de religió catòlica faciliten estratègies i procediments fonamentals per a la comprensió del fet cristià. Aquests continguts s'adquireixen al llarg del desenvolupament curricular i col·laboren, de manera eficaç, a la consecució de les competències assignades en el currículum de Batxillerat. Concretament els continguts procedimentals de religió catòlica desenvoluparan

especialment les següents competències: Comunicació lingüística, Aprendre a aprendre, Competències socials i cíviques i Consciència i expressions culturals.

Entre els continguts procedimentals bàsics de la matèria de religió catòlica trobem els següents:

Observació de la realitat. El fet religiós neix de l'obertura de l'ésser humà a la realitat total. L'assignatura de religió catòlica pretén col·laborar en la formació de la dimensió natural que neix de l'admiració davant d'allò real i ens empeny a preguntes últimes sobre el sentit. Observar és més que veure i requereix un entrenament en disposicions específiques que no defugin les dimensions espirituals d'allò real.

Recerca d'informació, maneig i interpretació de fonts bíbliques. L'estudi del cristianisme requereix el maneig de les Sagrades Escripures i textos referits a elles que formen part del corpus teològic acumulat al llarg de la història.

Reflexió crítica. El desenvolupament de la matèria ajuda a conèixer la gènesi de les idees dominants, a detectar prejudicis enfront de la veritat, a examinar amb profunditat les pròpies idees i sentiments fonamentals.

Exposició i argumentació respectuosa de les creences religioses pròpies i alienes. L'assignatura de religió catòlica contribueix a la formació de competències que permetin exposar i defensar la racionalitat de les pròpies creences religioses i el respecte per les alienes.

Finalment, cal destacar que l'assignatura contribueix a la consecució de continguts de caràcter actitudinal que són coherents amb els objectius de cada etapa. Permet conèixer i apreciar els valors i normes bàsiques de convivència; desenvolupar hàbits de treball, esforç i responsabilitat en l'estudi; la confiança en si mateix per al desenvolupament adequat de la personalitat. També afavoreix de manera directa l'adquisició d'habilitats per a la prevenció i resolució pacífica de tot tipus de conflictes i el coneixement, comprensió i respecte de les diferents cultures. D'altra banda, afavoreix el respecte per la diversitat entre persones, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no discriminació.

Estratègies de metodologia didàctica

La normativa educativa derivada de la LOMCE defineix la metodologia didàctica com a: «conjunt d'estratègies, procediments i accions organitzades i planificades pel professorat, de manera conscient i reflexiva, amb la finalitat de possibilitar l'aprenentatge de l'alumnat i l'assoliment dels objectius plantejats.» (Reial Decret 1105/2014, de 26 de desembre).

En aquest sentit, l'assignatura de religió catòlica utilitzarà una metodologia centrada en la persona, que respectarà els següents principis:

Reconeixement del rol del docent. El docent és peça clau en l'elaboració de la planificació, l'elaboració i implementació d'activitats d'aula ajustades al grup concret al qual està ensenyant, així com a l'avaluació del procés. La seva formació i la seva responsabilitat en l'acompanyament del procés de creixement de l'estudiant resulta, per tant, fonamental a l'hora de garantir l'èxit del procés d'aprenentatge.

Adaptació a l'àmbit emocional i cognitiu dels estudiants respectant el desenvolupament psicoevolutiu propi de cada etapa. Aquesta atenció, centrada en la persona, permet combinar de manera adequada allò concret i allò abstracte, el treball individual i el grupal, allò manipulatiu, experiencial i visual amb els aspectes conceptuals.

Respecte pels ritmes i estils d'aprenentatge dels estudiants. No tots els estudiants són iguals, no tots aprenen a la mateixa velocitat ni utilitzen les mateixes estratègies. L'atenció a la diversitat i el desenvolupament de la inclusió comença en l'assumpció d'aquest principi fonamental.

Consideració de la dimensió humanista. Tots els aprenentatges estan al servei de la formació humana. La matèria de religió, des de la seva clau personalitzadora, requereix que tot tipus d'aprenentatges, instrumentals, cognitius, actitudinals, socioafectius no siguin considerats un fi en si mateixos sinó que estiguin al servei de la formació integral de l'ésser humà.

Respecte per la curiositat i inquietuds dels estudiants. Consideració dels interessos i expectatives dels estudiants així com dels coneixements previs, de manera que es garanteixi un aprenentatge significatiu.

Seguiment dels criteris d'avaluació educativa. Per a facilitar el compliment d'aquests principis metodològics s'aplicarà una avaluació contínua, global i formativa al llarg del procés d'ensenyament i aprenentatge; i sumativa al final del procés, de manera que s'avalui el nivell d'assoliment aconseguït. L'avaluació objectiva garanteix una valoració adequada de la dedicació, esforç i rendiment de tots els estudiants.

Desenvolupament de l'aprenentatge en equip i/o cooperatiu. L'estudi i reflexió del cristianisme, per la seva intrínseca dimensió comunitària, és una matèria adequada per a desenvolupar el treball en equip i l'aprenentatge cooperatiu.

Utilització educativa dels recursos tecnològics. L'ensenyament de la religió promou la utilització de la tecnologia de la informació i la comunicació no només d'una manera instrumental, que resulti útil a l'estudiant en la recerca d'informació o en la resolució de problemes plantejats a la classe, sinó procurant la seva integració en la vida del subjecte i el seu ús ètic. Les xarxes socials o les eines de construcció i manipulació d'imatges, per exemple, són instruments que permeten noves formes d'expressió de la cultura i la identitat personal que cal aprendre a dominar.

Continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluable

1r CURS

BLOC 1. ANTROPOLOGIA CRISTIANA
Continguts
L'home, ésser religiós que cerca un sentit a la vida. Expressions històriques del sentit religiós. El misteri de la persona humana. Fonament de la seva dignitat. Diverses postures davant del fet religiós en la societat actual.
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Reconèixer i respectar la necessitat de sentit en l'home. <i>1.1. Reflexiona sobre esdeveniments mostrats en els mitjans de comunicació i emet judicis de valor sobre la necessitat de sentit.</i> 2. Comparar manifestacions històriques que permetin desvetllar des de sempre el sentit religiós de l'ésser humà. <i>2.1. Identifica i diferencia la diversitat de respostes salvífiques que mostren les religions.</i> 3. Donar raó de l'arrel divina de la dignitat humana. <i>3.1. Descobreix, a partir d'un visionat que mostri la injustícia, la incapacitat de la llei per a fonamentar la dignitat humana. Compara amb textos eclesials que vinculen la dignitat de l'ésser humà a la seva condició de creatura.</i>

3.2. *Investiga, obté dades estadístiques i analitza traient conclusions, comportaments dels joves que defensen o atempten contra la dignitat de l'ésser humà.*

4. Identificar i contrastar en el moment actual diverses respostes de sentit.

4.1. *Qualifica les respostes de sentit que ofereix l'ateisme, agnosticisme o laïcisme i les contrasta amb la proposta de salvació que ofereixen les religions.*

BLOC 2. DOCTRINA SOCIAL DE L'ESGLÉSIA

Continguts

Origen i evolució de la doctrina social de l'Església.

Principis fonamentals de la doctrina social de l'Església.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer i valorar el context en què neix i l'ensenyament de la doctrina social de l'Església.

1.1. *Identifica problemes socials de finals del segle XIX. N'estudia l'evolució fins a l'actualitat i analitza les respostes de la doctrina social de l'Església.*

2. Identificar la dignitat humana com a clau per a una convivència justa entre els homes, diferenciant-la dels reconeixements que l'Estat realitza amb les lleis.

2.1. *Elabora una definició personal sobre els termes, legal, ètic i moral. Explica públicament les diferències entre els termes amb l'ajuda de mitjans audiovisuals.*

3. Conèixer i aplicar els principis fonamentals de la doctrina social de l'Església a diversos contextos.

3.1. *Comprèn i defineix amb paraules personals el significat de bé comú, destí universal dels béns i subsidiarietat. Aplica a situacions concretes aquests principis justificant el pensament social de l'Església.*

BLOC 3. RELACIÓ ENTRE LA RAÓ, LA CIÈNCIA I LA FE

Continguts

Formes de coneixement al llarg de la història amb les quals l'ésser humà descobreix la realitat i la veritat.

Recorregut històric de les relacions entre la ciència i la fe.

Víncle indissoluble entre ciència i ètica.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer i distingir els diferents mètodes utilitzats per la persona per a conèixer la veritat.

1.1. *Identifica, per mitjà de fonts, els diferents mètodes de conèixer la veritat en la filosofia, la teologia, la ciència i la tècnica. Distingeix quins aspectes de la realitat permet conèixer cada mètode.*

2. Conèixer i acceptar amb respecte els moments històrics de conflicte entre la ciència i la fe, sabent donar raons justificades de l'actuació de l'Església.

2.1. *Reconeix amb admiració i s'esforça per comprendre l'origen diví del cosmos i*

distingeix que no prové del caos o l'atzar.

2.2. S'informa amb rigor i debat respectuosament, sobre el cas de Galileu, Servet, etc. Escriu la seva opinió, justificant raonadament les causes i conseqüències d'aquests conflictes.

3. Ser conscient de la necessitat de relació entre ciència i ètica perquè existeixi un veritable progrés humà.

3.1. Aprèn, accepta i respecta que el criteri ètic neix del reconeixement de la dignitat humana.

3.2. Analitza casos i debat de manera raonada les conseqüències que es deriven d'un ús de la ciència sense referència ètica.

BLOC 4. L'ESGLÉSIA GENERADORA DE CULTURA AL LLARG DE LA HISTÒRIA

Continguts

Significat del terme i dimensions de la cultura.

La vida monacal, font de cultura

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer i comparar diferents accepcions del terme cultura.

1.1. Estudia, analitza i defineix el concepte de cultura en diferents èpoques i ho contrasta amb el caràcter antropològic de l'ensenyament de l'Església.

2. Ser conscient que la persona és generadora de cultura.

2.1. Identifica els elements propis de diverses cultures i elabora un material audiovisual on les compari críticament.

3. Adonar-se del canvi que el monacat introdueix en la configuració del temps i el treball.

3.1. Coneix i respecta els trets de la vida monàstica. N'identifica la influència en l'organització social i la vida laboral.

3.2. Valora el treball dels monjos per conservar l'art i la cultura grecollatina, elaborant un material audiovisual en el qual es reculli la síntesi del seu estudi.